

Het Steunpunt fiscaliteit & begroting is belast met verschillende opdrachten gedurende de periode 2007-2011. Haar onderzoekopdracht bevat zowel fundamenteel onderzoek dat een langere onderzoekstermijn vergt, als toegepast onderzoek van kortere duur. Deze onderzoeken worden geclusterd in "onderzoekssporen" (A-sporen) en "onderzoeksprojecten" (B-projecten).

De **A-sporen** clusteren verwante thema's en betreffen onderzoek rond de belangrijkste uitdagingen voor de Vlaamse fiscaliteit en de begroting tijdens het huidige decennium. Een overzicht van het huidige en het reeds afgelopen onderzoek vindt u op de ommezijde.

De **B-projecten** betreffen beperktere opdrachten, replicatiestudies en trajecten die dichter aanleunen bij wetenschappelijke dienstverlening.

Het betreft:

B1 > Studie van de verkeersheffingen

Promotor: Prof. Dr. Stef Proost (KUL)

B2 > Studie van alternatieven voor de vaststelling van het klein beschrijf

Promotor: Prof. Dr. Carine Smolders

B3a > Studie van de hervorming van de fiscale administratie, met aandacht voor de objectieve prestatiemeting

Promotor: Prof. Dr. Geert Bouckaert (KUL)

B3b > Effecten van de prestatiebegroting

Promotor: Prof. Dr. Geert Bouckaert (KUL)

B4 > Studie van het concept en de budgettaire effecten van de huiskorting

Promotor: Prof. Dr. Carine Smolders (Hogent)

B5 > Alternatieve scenario's inzake de fiscale regeling van successierechten voor familiebedrijven

Promotoren: Prof. Dr. Bertel De Groote en Prof. Dr. Carine Smolders (Hogent)

ACTOREN & ORGANEN

Het Steunpunt fiscaliteit & begroting is een consortium van onderzoekers verbonden aan de Hogeschool Gent, de Universiteit Gent en de KU Leuven. In opdracht van de Vlaamse overheid werkt het een onderzoeksprogramma uit dat focust op fiscaliteit & begroting.

Prof. Dr. Carine Smolders (Hogeschool Gent–Departement HABE) is aangesteld als coördinator-promotor. Zij is tevens het aanspreekpunt voor het Steunpunt.

PARTNERS

Het Steunpunt fiscaliteit & begroting is een realisatie van:

Hogeschool Gent

Departement Handelswetenschappen en Bestuurskunde

Prof. Dr. Carine Smolders
Prof. Dr. Bertel De Groote
Prof. Dr. Stijn Goeminne

Universiteit Gent

Faculteit Economie & Bedrijfskunde

Prof. Dr. Freddy Heylen

Universiteit Leuven

Faculteit Economie & Bedrijfswetenschappen

Faculteit Rechtsgeleerdheid

Instituut voor de overheid

Prof. Dr. Hylke Vandenbussche
Prof. Dr. Joep Konings
Prof. Dr. Stef Proost
Prof. Dr. Dirk Heremans
Prof. Dr. Axel Haelterman
Prof. Dr. Geert Bouckaert

Steunpunt fiscaliteit & begroting

update 2010

www.steunpuntfb.be

SPOOR A1 - OPTIMALISATIE EN EVALUATIE VAN DE HUIDIGE VLAAMSE FISCALITEIT - HOGESCHOOL GENT

AFGEWERKT ONDERZOEK

Het onderzoeksspoor A1 focust op de Vlaamse gewestbelastingen. Het **eerste deelonderzoek** betrof de effecten van de hervorming van de schenkingsrechten op roerende goederen. Naast kwalitatief onderzoek bij experts, werd in het kader van dit project een survey-onderzoek opgezet bij potentiële schenkers en bij potentiële begunstigen. Aanvullend werden meer dan 3000 schenkingsaktes bestudeerd. De voorliggende onderzoeken hebben geleid tot inzicht in de wijziging van het profiel van schenkers, van het profiel van begunstigen, van de geschonken activa en van de wijze van schenking.

Het **tweede deelonderzoek** betrof de impact van de hervorming van de schenkingsrechten op bouwgronden op de activering van de bouwgronden. Daartoe werden op het niveau van de 589 Belgische gemeenten voor de periode 1997-2007 gegevens verzameld over de afgeleverde bouwvergunningen. De resultaten wijzen uit dat de bouwvergunningen gerelateerd zijn tot alle hierna opgesomde variabelen: de wijzigingen van de % prijzen van de woningen, de evolutie van de bouwkosten, de hypotheekrente, het aantal verkochte bouwgronden en demografische karakteristieken, de inflatie-ontwikkeling. Vanaf 2003 is het gemiddeld niveau van de uitgereikte bouwvergunningen bovendien significant hoger in Vlaanderen dan in de overige Gewesten.

LOPEND ONDERZOEK

Tot eind 2011 loopt binnen dit onderzoeksspoor een traject dat tot doel heeft aan de overheid voorspellingsmodellen aan te reiken voor de begroting van de ontvangsten uit de successierechten, de schenkingsrechten en de registratierechten.

LOPEND ONDERZOEK: B-PROJECTEN

Het Steunpunt fiscaliteit & begroting heeft tevens een aantal korte termijn projecten lopen (1 à 1,5 jaar).

Vanaf **oktober 2010** gaat een traject van start dat tot doel heeft concrete scenario's te toetsen voor de huiskorting. Hierbij zal verder gebouwd worden op een onderzoek uit 2007-2008 waar een concreet voorstel voor de hervorming van de registratierechten tegen verlaagd tarief (zgn. klein beschrijf) werd ontwikkeld. Doelstelling is te simuleren wat de budgettaire effecten kunnen zijn van verschillende modellen van kortingen gebaseerd op socio-economische criteria, ecologische kenmerken van de woning en prijsindicatoren.

SPOOR A2 - TOEKOMSTSCENARIO'S VOOR DE VLAAMSE BEGROTING EN FISCALITEIT - KUL

AFGEWERKT ONDERZOEK

Het tweede spoor concentreert zich op de mogelijke uitdagingen voor de Vlaamse overheidsfinanciën.

In een **eerste onderzoekstraject** werd met behulp van het Vlaams Dynamisch Model (VLADYMO) de impact van de vergrijzing op de toekomstige overheidsfinanciën berekend uitgaande van een jaarlijkse endogene regionale BBP-groei. Aanvullend werd een analyse gemaakt van de herverdelende en stabiliserende werking van de personenbelasting tussen de regio's en van het financieringssysteem van regionale overheden zoals vastgelegd in de bijzondere financieringswet. Deze wet werd geanalyseerd in het licht van de meer recente "political economy" theorieën, wat leidde tot een concreet voorstel voor een nieuw regionaal financieringsmodel in België. Daarnaast onderzocht een studie m.b.t. schuldbeheer en schuldoverdracht in federale landen de optimale verticale (tussen federaal en regionaal niveau) en horizontale (tussen de regio's onderling) schuldverdeling op basis van diverse criteria. Voor België is schuldoverdracht aan de regio's enkel opportuun bij een uitbreiding van de huidige regionale fiscale autonomie.

Een **tweede traject** focuste op de opportuniteiten om de vennootschapsbelasting te regionaliseren. De juridische analyse wierp additioneel een licht op mogelijke uitbreidingen van de bevoegdheden van de Gewesten m.b.t. de personenbelasting.

LOPEND ONDERZOEK

De verdere studie binnen dit onderzoekstraject zal zich toespitsen op de kosten en baten van een eventuele schuldregionalisering, zoals extra risico- en liquiditeitspremies in financiële markten of performantiewinsten bij betere responsabilisering van regionale overheden. Modaliteiten van een regionale schulddeelname zullen gesimuleerd worden in VLADYMO.

SPOOR A3 - FISCALITEIT IN FUNCTIE VAN GROEI EN WERKGELEGENHEID - UGENT, HOGESCHOOL GENT & KUL

AFGEWERKT ONDERZOEK

Het derde spoor bestudeert de effecten van budgettaire beleid op de economische groei en de werkgelegenheid.

Het **eerste deelproject** leidde tot een micro-economisch gefundeerd algemeen-evenwichtsmodel. Concreet beschrijft dit model de effecten van fiscaliteit en overheidsuitgaven op de langetermijngroei, de werkgelegenheid naar leeftijd en de scholingsgraad. Het model wijst uit dat lastenverlaging op de arbeid van jongeren negatief inwerkt op de lange termijn groei omdat jongeren ontmoedigd worden om verder te studeren. Belastingverlagingen hebben een substantieel positief effect op de werkgelegenheid en de groei indien gericht op oudere werknemers. Ook productieve uitgaven (bijv. voor onderwijs) bevorderen de groei. Empirisch onderzoek binnen dit spoor ging o.a. de effecten na van de vennootschapsbelasting op de toetreding van nieuwe bedrijven.

Het **tweede deeltraject** mondde uit in een empirisch onderzoek naar het verband tussen eigenaarschap en arbeidsmarktprestaties op het niveau van de arrondissementen in België sinds 1970. Hierbij werd ondermeer de Oswald-hypothese getoetst, die stelt dat een toename van de proportie eigenaars (versus huurders) negatief inwerkt op de werkgelegenheid. Deze hypothese werd bevestigd. Andere significante determinanten van de werkgelegenheid in arrondissementen zijn het scholingsniveau van de bevolking en de loonevolutie, naast demografische variabelen. Ook kon de invloed worden aangetoond van fiscaliteit (registratierechten) op eigenaarschap.

LOPEND ONDERZOEK

Huidig onderzoek binnen het eerste traject breidt het algemeen-evenwichtsmodel uit opdat ook de invloed van diverse types van pensioenhervorming op werkgelegenheid naar leeftijd en groei kan worden nagegaan. Het tweede deeltraject onderzoekt de relatie tussen woonsituatie, mobiliteit en arbeidsmarktsituatie aan de hand van data voor individuele Belgische gezinnen.

Sinds **augustus 2010** is een project opgestart dat gericht is op het formuleren van alternatieven voor artikel 60 bis Wetboek Successierechten. De doelstelling is hier juridisch haalbare voorstellen uit te werken voor een hervorming van het genoemde artikel dat de fiscale behandeling van de overgang bij overlijden van familiebedrijven regelt. Het onderzoek voorziet ook in simulaties om de budgettaire effecten van de voorstellen in te schatten.

In **september 2010** is het traject opgestart rond de effecten van prestatiebegrotingen. Concreet wordt bestudeerd welke aanpassingen werden aangebracht aan de begrotingskalender en wat de gevolgen hiervan zijn. Op basis van de in de literatuur en in andere contexten gevonden faal- en succesfactoren zullen aanbevelingen gedaan worden met het oog op het optimaliseren van het prestatiebegrotingsproces.